

Seinäjoen koulutus kuntayhtymä Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2016

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

1.1. Kokoonpano

Yhtymävaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 2013 - 2016 seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

varsinaiset jäsenet

Kantola Kauko
Ampiala Riitta
Antila Matti
Karhu Ulla-Maria
Mattila Risto

henkilökohtaiset varajäsenet

Vuori Anne
Sahindal Ibrahim
Niemi Pauliina
Kattelus Piia
Passinen Seppo

Lautakunnan puheenjohtaja on Kauko Kantola ja varapuheenjohtaja Matti Antila. Yhtymävaltuusto on valinnut kuntayhtymän tilintarkastusyhteisöksi 1.1.2015-31.12.2017 väliseksi ajaksi BDO Audiator Oy:n, jonka vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHTT Tuomas Mettomäki.

1.2. Lautakunnan tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioida valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisen avulla kuntayhtymän ja kuntayhtymäkonsernin toiminnan tuloksellisuutta. Tarkastuslautakunta esittää tämän vuosittaisen arviointikertomuksen yhtymävaltuuston toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kuntalain 121 §:n mukaisesti.

1.3. Toimintamuodot

Lautakunta on laatinut toimikaudekseen arviointisuunnitelman, jota on noudatettu lautakunnan työskentelyssä. Tarkastuskäynnit vuonna 2016 tehtiin seuraavissa yksiköissä: Sedu Kirkkokatu, Sedu Ilmajoki Ilmajoentie, Sedu Ähtäri Koulutie, Sedu Aikuiskoulutus. Lisäksi tarkastuslautakunta tutustui Taitaja2016 tapahtumaan. Tarkastuskäyntien yhteydessä on pyydetty arviointilomake yksiköistä.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2016 ryhtynyt valmistelemaan sidonnaisuusrekisterin käyttöönottoa Seinäjoen koulutus kuntayhtymässä.

Lautakunta on kokouksissaan kuullut Seinäjoen koulutus kuntayhtymän johtoa sekä eri yksiköiden esimiehiä. Tarkempi esittely on kuultu myös Taitaja2016 tapahtumasta.

Tarkastuslautakunnalla on vuoden 2016 aikana ollut 12 kokousta. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut lainopillinen assistentti Johanna Peltokangas.

Lautakunta on seurannut yhtymävaltuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista myös toimielinten pöytäkirjojen avulla.

1.4. Arvio yhtymähallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeista

Yhtymähallituksen laatima toimintakertomus on melko vaikeaselkoinen, varsinkin strategisten tavoitteiden suhteen. Toimintakertomusta tulisi tältä osin kehittää. Kuntayhtymän hanketoiminnasta tulisi kertoa yksityiskohtaisemmin toimintakertomuksessa.

Tulosityksikkökohtainen tavoitteiden toteutumisvertailu antaa riittävän luotettavan kuvan tehdyistä toimista. Euromääräiset toteutumavertailut ovat selkeät ja luotettavat.

Tilinpäätöksen sivulla 35, kohdassa 2.2 tilikauden tuloksen osalta todetaan, että vuosien 2014-2015 tiedot sisältävät vyörytetyt erät, mutta vuoden 2016 vyörytetyjä erä ei ole luvussa mukana. Näin ollen vertailtavuus kärsii ja aiheuttaa myöskin epäselvyyttä.

2. Edellisten vuosien toimintakertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Tyhjien kiinteistöjen aiheuttama kuluerä on edelleen rasitteena. Haasteeseen on kuitenkin pyritty vastaamaan ja siinä on osin onnistuttu.

YT-neuvottelujen osalta todetaan, että ne kestivät edelleen tarkastuslautakunnan mielestä pitkään. Prosessia on syytä jatkossa kehittää ja nopeuttaa. Neuvottelujen aikana tulisi keskittyä tarkoituksenmukaiseen ja tehokkaaseen neuvotteluprosessiin. Neuvotteluissa tulisi huomioida vuosiloma-ajat, etteivät ne kohtuuttomasti pitkitä neuvotteluajan kokonaiskestoa.

Vuoden 2015 arviointikertomuksessa tulleet havainnot käsiteltiin toimielimissä määräaikoja noudattamatta ja osin pinnallisesti.

Vuoden 2015 arviointikertomuksessa on todettu, että Sedun kehittämistyötä ovat tehneet lukuisat työryhmät, joihin kuuluu merkittävä määrä eri henkilöstöryhmien edustajia. Tarkastuslautakunnalle ei ole annettu riittävää selvitystä työryhmätyöskentelystä ja sen seurannasta sekä vaikutuksista.

3. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

3.1. Seinäjoen koulutuskuntayhtymä

Kuntayhtymän uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.1.2016.

Yhtymävaltuusto hyväksyi 2.6.2016 (8 §) luottamushallinnon kokous- ja vuosipalkkiot vuodelle 2016. Samassa kokouksessa päätettiin perustaa Sedu Education Oy (10 §). Lisäksi 14.12.2016 yhtymävaltuusto käsitteli konserniohjeen päivittämisen (27 §).

3.2. Strategiset tavoitteet

Kuntayhtymän strategisena tavoitteena on, että kaikki toiminta on asiakaslähtöistä, vastuullista ja asiantuntevaa. Vuoden 2016 loppuun mennessä saavutetaan tavoite visiosta; Sedu –rohkeasti osaamisen edelläkävijäksi.

Strategisten tavoitteiden toteutumista on vaikea arvioida, eikä toimintakertomuksesta ilmene tavoitteiden toteutumistasoa riittävän selkeästi.

Työelämäyhteistyö koetaan entistä tärkeämpänä ammatillisen reformin myötä tapahtuvan taloudellisten resurssien vähentyessä. Työelämäyhteistyöhön on selkeästi panostettu ja siinä on onnistuttu.

Ennakoivan resurssien mitoituksen osalta todetaan, että siinä on vielä onnistuttu. Ennakointityöhön on ryhdytty riittävän ajoissa ja resurssit on jälleen mitoitettu tarkoituksenmukaisesti.

3.3. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Yhtymävaltuuston asettamat sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet saavutettiin. Vuosikatteella katettiin tavoitteiden mukaisesti vuosittaiset poistot. Kokonaisuutena talouden sopeuttamisessa on onnistuttu.

Osana sopeuttamistoimenpiteitä kuntayhtymässä käynnistettiin jälleen yhteistoimintaneuvottelut. Tästä johtuen kuntayhtymässä oli rekrytointikielto ja lisäksi henkilökunnan vuorotteluvapaita ei ole myönnetty. Pitkittyneet yhteistoimintaneuvottelut saattoivat vaikuttaa työilmapiiriin heikentävästi.

Tarkastuslautakunta pohti, miten kuntayhtymän toiminnassa on hyödynnetty digitaalisuutta ja tehostettu tukipalvelujen tuottamista. Lisäksi tarkastuslautakunta pohti, miten raja-aitojen purkamista ja yhteistyötä on lisätty Koulutuskeskus Sedun ja Sedu Aikuiskoulutuksen välillä.

Toteutusvertailujen perusteella tarkastuslautakunta toteaa, että keskeyttämismittarin tavoitetta (8) ei saavutettu, koska luku oli 11,1 prosenttia. Tuloksellisuusmittaristossa vaikuttavuustavoitteesta jäätin merkittävästi. Vetovoimaluku (0,8 %) ei myöskään kehittynyt suotuisasti. Täyttöaste (97,2 %) on kehittynyt positiivisesti. Eri yksiköiden ja tutkintojen välillä on eroavaisuuksia täyttöasteessa ja vetovoimassa.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä järjesti Taitaja2016 kilpailut kannustimena huippuosaajille. Tapahtumalle saa harkinnanvaraista yksikköhinnan korotusta, mutta tilinpäätöksestä ei löytynyt erittelyä kustannusvaikutuksista.

3.4. Investoinnit

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä on hankkinut Kiinteistö Oy Kurikan Kampuksesta lisää osakepääomaa (n. 4,9 milj. euron arvosta). Lisäksi yhtiölle on annettu omavelkainen takaussitoumus 25,5 milj. euron lainaan yhdessä Kurikan kaupungin kanssa omistusosuuksien suhteessa.

Kiinteistö Oy Kurikan Kampus kustannusarvio on noussut huomattavasti alkuperäisestä kustannusarviosta. Tarkastuslautakunta pohtii, että hanke saattaa olla kokonaisuutena arvioiden ylimitoitettu.

Ilmajoen navettahankkeen suunnittelumääräraha on jäänyt käyttämättä. Lisäksi Koulukadun hanke on jäänyt toteutumatta, joten investoinnit eivät toteutuneet budjetoinnin mukaisesti. Kalustoinvestointien osalta kohteet ovat muuttuneet ja niitä on jäänyt osittain toteutumatta. Kokonaisuudessa investoinnit ovat selvästi alittuneet budjetoidusta määrästä.

4. Henkilöstö

Henkilöstö on kuntayhtymän tärkein voimavara ja tuloksentekijä. Henkilöstö on hyvin sitoutunut tehtäviinsä ja sopeutunut suuriin muutoksiin.

Työsuojelutoimintaa tulee edelleen kehittää puuttumaan riittävän ajoissa mahdollisiin oppilaitoksissa esiintyviin erilaisiin terveydellisiin uhkiin. Sisäilmaongelmat ovat edelleen merkittävä riski sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Työtapaturmien määrä on pysynyt matalana paitsi Sedu Aikuiskoulutus liikelaitoksessa, jossa on merkittävä lisäys. Sairauspäivien määrä suhteutettuna henkilölukuun ei ole merkittävästi muuttunut, mutta sairauspäivien määrä sairauslomalla ollutta henkilöä kohti on kasvanut.

Henkilöstön määrän ja rakenteen osalta todetaan, että kokonaismäärä on suurentunut, mihin osaltaan on vaikuttanut JAKK:in yhdistyminen. Pitkälti tästä johtuen kuntayhtymän henkilöstömenot ovat kasvaneet.

Vakituisten työntekijöiden määrä on noussut, mutta määräaikaisten palvelussuhteiden osuus on edelleen suuri. Määräaikaisten työsuhteiden osalta tulee olla varovainen ja huomioida, että aina on laillinen peruste määräaikaiselle työsuhteelle.

Henkilöstön keski-ikä on noussut edellisvuodesta ja on kunta-alan keskiarvoa korkeampi. Kuntayhtymän tulee jatkossa varautua merkittävään henkilöstön eläköitymiseen.

Työhyvinvointiin ja mahdollisiin poissaoloihin tulee kiinnittää huomiota yhteistoimintaneuvotteluaikana.

Henkilöstön koulutuspäivissä ja –kustannuksissa on havaittavissa merkittävää alenemista edellisvuosiin nähden. Myös pitkien opintovapaiden määrässä on merkittävää kasvua.

5. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Yhtymävaltuusto on konserniohjeessa asettanut pyrkimyksen yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kuntayhtymän yhteisöstä saman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tavoite ei ole täyttynyt. Tiedonkulussa on ilmennyt puutteita. Hyvään hallintoon tulee kiinnittää huomiota.

6. Muut havainnot

6.1. Koulutuskeskus Sedu

Tarkastuskäynnit on tehty Kirkkokadun, Ähtärin ja Ilmajoen opetuspisteisiin. Tarkastuskäynneillä tarkastuslautakunta on tehnyt alla kerrottuja havaintoja.

Kirkkokadun opetuspisteessä on todettu, ettei siellä ilmene suuria ongelmia. Hakijat eivät jakaudu tasaisesti eri aloille. Talouden toteutumista on hankaloittanut kesken lukuvuotta tapahtunut opiskelijakato. Työyhteisössä on hyvä henki opiskelijoiden ja työntekijöiden keskuudessa. Opetuspisteen rakennukset ovat pääosin hyvässä kunnossa. Tarkastuslautakunta antaa yksikölle kiitosta talouden tarkasta seuraamisesta, joka on sisäistetty koko opetuspisteessä. Lisäksi määräaikaisten työsuhteiden määrä on vähentynyt.

Ilmajoen yksikössä on todettu, ettei käsi- ja taideteollisuusalan puolella ole tarpeeksi opiskelijoita. Maatalouspuolella vetovoima on kohtuullinen, mutta epäselvä tilanne navetan osalta saattaa alkaa vaikuttaa. Yksikössä koetaan, että tarvitaan uutta ajattelua ja uusia rakennuksia vetovoiman pysymiseksi edelleen hyvänä. Yrittäjävetoinen navettayhteistyö koetaan hyväksi, jolloin pystytään keskittymään koulutukseen ja lisäämään työelämäyhteistyötä. Yksikön taloudellinen tavoite jäi saavuttamatta, koska muodostui yllättäviä kustannuksia, joihin ei ollut varauduttu (esim. asemalypsyn pesujärjestelmän rikkoutuminen ja lannanpoistojärjestelmän korjaaminen). Suurin osa valmistuneista opiskelijoista sekä maatalous että kulttuuripuolella ryhtyivät yrittäjiksi. Opiskelijahuolto on aktiivista ja laadukasta. Yksikössä on koettu, että opettajien ja tukihenkilöiden resurssit ovat alarajalla eikä vähentämiseen ole varaa. Suurin korjauskustannuserä on navetan kaluston ja rakenteiden korjaus. Navetan laitteet alkavat olla vanhoja ja huonossa kunnossa. Yksikössä näkyy ajanmukainen toiminta sekä digitaalisuus, sillä traktori-investointi muutettiin traktori-kaivinkonesimulaattorihankinnaksi. Yksikössä on vahva halu kehittyä ja kehittää. Tarkastuslautakunta antaa yksikölle kiitosta aikuisopiskelijoiden kasvaneesta määrästä.

Ähtärin yksikössä on aloitusryhmien kokoa kasvatettu. Joillakin aloilla on vetovoima huono. Koulutien tiloja on myös perusopetuksen käytössä. Tuomarniemen

kiinteistöjen käyttö on tehostunut leiritoiminnan, opiskelijamäärän kasvun ja matkailun ansiosta. Yksikössä ongelmana on, ettei uusia opiskelijatöinä tehtyjä omakotitaloja saada myytyä ja siksi on vähennetty uusien omakotitalojen rakentamista ja sen sijaan tehdään osaurakoita. Kansainvälinen toiminta metsäalalla on vilkasta ja yksiön talous on kunnossa. Kansainvälisen opiskelijavaihtotoiminnan rahoitusjärjestelmiä olisi syytä kehittää. Tarkastuslautakunta antaa yksikölle kiitosta erityisesti tilojen käytön tehostamisesta.

Yksikkökohtaisten tuloslaskelmien osalta on useana vuonna toistunut sama ilmiö; yksiköiden kesken merkittäviä eroja, jotka eivät ole muuttuneet vuosien kuluessa. Tähän tulee jatkossakin kiinnittää enemmän huomiota. Hyvää tulosta tekevien yksiköiden palkitsemiskäytäntöjä tulisi kehittää.

Sedun määrällisistä tulospäätöksistä voi päätellä, että vaikuttavuus on laskenut edelleen merkittävästi. Sen sijaan päätoimisten opettajien kelpoisuus ja henkilöstön kehittäminen on kasvanut.

Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen, että tulisi löytää keinoja keskeyttämisten ehkäisemiseksi.

6.2. Sedu Aikuiskoulutus, liikelaitos

Sedu Aikuiskoulutus, liikelaitoksen tulos vuodelta 2016 oli erinomainen (948.022,00 €), koska asetettuna tavoitteena oli nollatulot. Suoritettuja kokotutkintoja ja tutkintoja oppisopimusyksikössä oli merkittävästi tavoitteita enemmän.

Sedu Aikuiskoulutuksen osalta tarkastuskäynnillä on todettu, että Rastaantaipaleen tilat koetaan hyväksi. Toiminnoissa ei ole ilmennyt suuria ongelmia. Pitkäaikaistyöttömiä on ollut vaikea saada koulutuksiin ja aikuiset opiskelijat eivät sitoudu pitkiin koulutuksiin. Organisaation rakenne on ollut tehokas. Kehittämistarpeena on todettu henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen, työelämän nopeisiin trendeihin vastaaminen, niukkenevien resurssien aiheuttamat leikkaukset sekä uusi rahoitusjärjestelmä.

7. Yhteenveto

Kiinteistö Oy Kurikan Kampuksen hallintotoiminnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota esteellisyysseikkoihin. Lisäksi tulisi huomioida kuntalain tavoite asiantuntijuuden korostamisessa.

Kuntayhtymässä on määrätietoisesti pyritty ratkaisemaan kiinteistöihin liittyviä sisäilmaongelmia. Kiinteistöjen kunnan ylläpitämiseen ja kosteusvaurioiden ennaltaehkäisemiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

JAKK:in fuusion myötä on Sedu Aikuiskoulutus, liikelaitoksen toiminta merkittävästi suurentunut ja toimintakulttuurin yhteensovittaminen on ollut varsin haasteellista. Tunnuslukujen perusteella JAKK:in fuusio on kuitenkin toteutunut onnistuneesti.

Viranhaltijapäätösten julkaisemiseen tulee kiinnittää huomiota. Lisäksi kuntayhtymän internetsivuilta tulisi olla saatavilla kaikki kuntayhtymää koskevat voimassa olevat ohjeet ja säännöt.

Koulutuskuntayhtymän toiminta on ollut varsin tuloksellista. Niukoista resursseissa huolimatta kuntayhtymä on kuitenkin pyrkinyt säilyttämään koulutuksen maakunnallisen kattavuuden ja alueiden koulutustarpeisiin on pyritty vastaamaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta toteaa kiitoksella, että valtuuston asettamat haasteelliset tavoitteet on pääosin saavutettu.

8. Tarkastuslautakunnan esitys yhtymävaltuustolle

Tarkastuslautakunta suosittaa, että arviointikertomuksessa esille tulleet havainnot tulee käsitellä kuntayhtymän muissa toimielimissä ja pyytää yhtymähallitukselta 30.10.2017 mennessä lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Seinäjoella 27.4.2017

Kauko Kantola
puheenjohtaja

Matti Antila
varapuheenjohtaja

Riitta Ampiala
jäsen

Ulla-Maria Karhu
jäsen

Risto Mattila
jäsen